

Bilaga 12:6 till kommunstyrelsens protokoll den 4 juni 2003, § 9

BB/KS 2003-06-04

Ärende 4 (9)

Åtta vägar till kunskap – en ny struktur
för gymnasieskolan

BB
Jan Björklund (fp)

KS
Ulf Fridebäck (fp)
Ann-Katrin Åslund (fp)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta

1. att delvis bifalla föredragande borgarråds förslag till beslut,
2. att som svar på remiss från utbildningsdepartementet överlämna och åberopa följande:

Gymnasiekommittén skulle lösa gymnasiets kris, men dess förslag kommer att förvärra den. De elever som är i störst behov av hjälp sviks än en gång genom att kommittén väljer att blunda för de verkliga problemen. De redan höga avhoppssiffrorna riskerar att bli ännu högre.

Trots några små steg mot att stärka elevernas inflytande över sin utbildning finns det ett antal punkter som kommer att minska elevernas valfrihet eller på annat sätt vara till nackdel för dem. Det finns också en tydlig tendens i förslagen mot mer centralisering, likriktning och reglering av gymnasiet. Detta vare sig höjer kvaliteten på utbildningen eller stärker elevernas rätt. Däremot minskar skolornas möjligheter att anpassa utbildningen efter varje elevs förutsättningar och önskemål och främtar den lokala nivån ansvar och beslutsbefogenheter.

I praktiken föreslår man även att behörighetskraven till gymnasiet avskaffas. Detta är särskilt olyckligt då det sänker kvaliteten och sänder signaler till grundskoleeleverna att man inte behöver anstränga sig. Inga elever tjänar på förslaget, vare sig de duktiga och studiemotiverade eller de som inte har tillräckliga kunskaper med sig från grundskolan. Tvärtom leder kommitténs förslag till att de elever som har störst svårigheter ska läsa mest - dels komplettera grundskolebetygen och dels följa en vanlig sektor.

Ett särskilt stort problem är att kommitténs betänkande angriper symptom snarare än orsaker. Grundproblemet är att många elever lämnar grundskolan utan tillräckliga kunskaper. För att komma tillrätta med detta är det avgörande att åtgärder sätts in redan tidigt i grundskolan. Det bör t ex handla om att göra utvärderingar av elevernas kunskapsinhämtande tidigare och mer heltäckande, att elever och föräldrar måste få tydligare återkoppling av resultat och prestationer redan från skolstart (skriftlig information och betyg) samt om att skolorna måste bli friare att organisera undervisningen efter elevernas skiftande behov och förutsättningar.

Istället för att låta elever med ofullständiga betyg gå på gymnasiet, ska det individuella programmet föras över till grundskolan så att stöd kan sättas in tidigare. Det är både mänskligare och mer ekonomiskt att lära elever läsa och skriva när de är små än när de tonåringar. Många borde också erbjudas ett extra år i grundskolan, gärna i de tidiga årskurserna. Därtill bör fler yrkes- och lärlingsutbildningar införas för att ge ett bra alternativ till de elever som inte vill eller orkar läsa teoretiska ämnen på gymnasiet.

I betänkandet ges även den generella utbildningen ökat utrymme på specialiseringens bekostnad. Generella kompetenser behövs förvisso, men ett helt års gemensamma generella studier riskerar att leda till att gymnasiet kommer att uppfattas som en förlängning av högstadiet. Det blir för lite nytt, för litet utrymme att ägna sig åt det man vill och för mycket ”smörgåsbord” där man får prova på de olika inriktningar som ryms inom den valda sektorn. En risk är också att det blir för teoretiskt första år och att utbildningen i yrkesämnena minskar. En följd av detta kan bli bristande motivation och intresse för studierna.

De föreslagna sektorerna rymmer mycket stor spännvidd på inriktningar och fördjupningar. I exempelvis servicesektorn ryms så olika yrkesinriktningar som godstransporter, bageri och hantverk. Eleverna måste kunna välja inriktning och fördjupning när de väljer sektor och även få besked om de kommer in på dessa. Detta är nödvändigt också för att eleverna ska kunna bilda sig en samlad uppfattning om hur deras kommande skolgång ska se ut när de väljer. En situation där eleverna köper grisen i säcken och inte vet vilken utbildning de får när de börjar, skapar inget annat än frustration, besvikelse och upplevelse av maktlöshet. De ”successiva val” som är en utgångspunkt för förslaget kan uppenbart leda till ”successiva urval”, årliga processer där elever måste söka och tas in på - eller slås ut från - utbildningar. Det kan, som borgarrådet också påpekar, leda till att Stockholms elever tvingas byta skola varje år.

Betygen ska vara ett mått på de kunskaper eleverna har förvärvat. Om eleverna fördjupar sina kunskaper bör de självklart kunna få ett högre betyg. Dagens förbud mot att höja sina betyg under gymnasietidens gång leder till att eleverna känner att de måste prestera på topp i varenda kurs och till omfattande studier inom Komvux i kurser som eleverna redan har betyg i. Förbudet mot att höja betygen under gymnasietiden saknar motiv och bör omedelbart tas bort.

Den kanske oftast förekommande kritiken mot dagens betygssystem är att antalet betygssteg är för få. Fler betygssteg behövs, det ger utrymme för en mer rättvisande betygssättning som elever och lärare har förtroende för.

Vi välkomnar självklart nära kontakter mellan utbildning och arbetsliv, men vänder oss emot förslaget om att tvinga alla elever att ha en viss tid av sin utbildning förlagd till arbetsplatser. Med tanke på svårigheterna att redan idag att få fram bra APU-platser är risken påtaglig att kvalitetsnivån kommer att sjunka avsevärt.

I dag är det möjligt att lägga ut yrkesämnena på entreprenad, men däremot inte kärnämnen. Vi ser inget skäl till detta förbud. Kommunerna ska ha det fulla ansvaret för utbildningen och dess kvalitet och måste därför också kunna lägga ut såväl hela eller delar av utbildningen på entreprenad.

Avslutningsvis anser vi att staten bör överta finansieringen av skolan fullt ut. Skolan är en nationell angelägenhet som styrs av nationella mål och en hel del nationella regleringar. För att garantera nationell likvärdighet, men också undanröja svårigheter med betalning mellan

kommuner och till friskolor, bör staten överta finansieringsansvaret. En nationell skolpeng skulle ge eleverna full valfrihet att välja skola i hela landet och samtidigt göra skolorna mer fria och självständiga jämfört med i dag.